

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

12. ledna 2023*

„Řízení o předběžné otázce – Hospodářská soutěž – Zneužití dominantního postavení – Pravidla upravující žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži – Směrnice 2014/104/EU – Články 5 a 6 – Zpřístupnění důkazů – Důkazy obsažené ve spisu vedeném u orgánu pro hospodářskou soutěž – Řízení probíhající před Evropskou komisí ve věci jednání porušujícího pravidla hospodářské soutěže – Vnitrostátní řízení o žalobě o náhradu škody týkající se téhož protiprávního jednání – Podmínky týkající se zpřístupnění důkazů“

Ve věci C-57/21,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Nejvyššího soudu (Česká republika) ze dne 16. prosince 2020, došlým Soudnímu dvoru dne 1. února 2021, v řízení

RegioJet a.s.

proti

Českým dráhám, a.s.,

za účasti:

České republiky, Ministerstva dopravy,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení A. Prechal, předsedkyně senátu, M. L. Arastey Sahún, F. Biltgen, N. Wahl (zpravodaj) a J. Passer, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 3. února 2022,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za RegioJet a.s. O. Doležalem, advokátem,

* Jednací jazyk: čeština.

- za České dráhy, a.s., J. Kindlem, S. Mikešem a K. Muzikářem, advokáty,
- za řeckou vládu K. Boskovitsem, jako zmocněncem,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s F. Sclafanim, avvocato dello Stato,
- za Evropskou komisi B. Ernst, P. Němečkovou a C. Zois, jako zmocněnkyněmi,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 5. května 2022,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 5 odst. 1 a 4, čl. 6 odst. 5 písm. a) a čl. 6 odst. 7 a 9 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/104/EU ze dne 26. listopadu 2014 o určitých pravidlech upravujících žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případech porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži (Úř. věst. 2014, L 349, s. 1).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společnostmi RegioJet a.s. a České dráhy, a.s., ohledně návrhu na zpřístupnění důkazů podaného společností RegioJet v souvislosti s žalobou o náhradu škody, která jí údajně vznikla v důsledku protisoutěžních jednání Českých drah.

Právní rámec

Unijní právo

Nařízení (ES) č. 1/2003

- 3 Body 7 a 21 odůvodnění nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích [101] a [102 SFEU] (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205) zní:

„(7) Vnitrostátní soudy hrají při používání [unijních] pravidel hospodářské soutěže [...] důležitou úlohu. Při rozhodování sporů mezi soukromými osobami chrání subjektivní práva vyplývající z [unijního] práva [...], například tím, že přiznávají náhradu škody obětem protiprávního jednání. Úloha vnitrostátních soudů zde doplňuje úlohu orgánů pro hospodářskou soutěž členských států. Mělo by jim proto být umožněno, aby používaly články [101] a [102 SFEU] v plném rozsahu.

[...]

(21) Jednotnost provádění pravidel hospodářské soutěže též vyžaduje, aby byl stanoven mechanismus spolupráce mezi soudy členských států a [Evropskou k]omisi. To se týká všech soudů členských států, které používají články [101] a [102 SFEU], ať již uplatňují tyto předpisy v soudních sporech mezi soukromými stranami, jako donucovací orgány nebo jako odvolací soudy. Vnitrostátní soudy by zejména měly mít možnost požádat Komisi o informace nebo o stanovisko ve věcech týkajících se uplatňování právních předpisů [Unie] o hospodářské soutěži. [...]"

4 Článek 2 tohoto nařízení, nadepsaný „Důkazní břemeno“, stanoví:

„Ve všech vnitrostátních [nebo unijních] postupech [...] pro použití článků [101 a 102 SFEU] spočívá důkazní břemeno, pokud jde o porušení čl. [101] odst. 1 nebo článku [102 SFEU], na té straně nebo orgánu, který vznesl obvinění. [...]"

5 Článek 5 tohoto nařízení stanoví:

„Orgány pro hospodářskou soutěž členských států mají pravomoc používat články [101 a 102 SFEU] v jednotlivých případech. Za tímto účelem mohou z vlastního podnětu nebo na základě stížnosti přijímat tato rozhodnutí:

- požadovat ukončení protiprávního jednání,
- nařizovat předběžná opatření,
- přijímat závazky,
- ukládat pokuty, penále nebo jiné sankce stanovené vnitrostátními právními předpisy.

Pokud na základě informací, které mají k dispozici, nejsou splněny podmínky zákazu, mohou také rozhodnout, že není důvod k jejich zásahu.“

6 Kapitola III tohoto nařízení se týká rozhodnutí Komise přijímaných na základě článků 101 a 102 SFEU. Tato rozhodnutí mohou spočívat ve zjištění a ukončení protiprávního jednání (článek 7), nařízení předběžných opatření (článek 8), prohlášení nabídek za závazné (článek 9) a konečné zjištění nepoužitelnosti článků 101 a 102 SFEU (článek 10).

7 Článek 11 nařízení č. 1/2003, nadepsaný „Spolupráce mezi Komisí a orgány pro hospodářskou soutěž členských států“, v odstavcích 1 a 6 stanoví:

„1. Komise a orgány pro hospodářskou soutěž členských států uplatňují [unijní] pravidla hospodářské soutěže [...] v úzké spolupráci.

[...]

6. Zahájením řízení ze strany Komise za účelem přijetí rozhodnutí podle kapitoly III ztrácejí orgány pro hospodářskou soutěž členských států příslušnost používat články [101] a [102 SFEU]. Pokud orgán pro hospodářskou soutěž členského státu již v nějakém případě jedná, Komise zahájí řízení teprve po konzultaci s tímto vnitrostátním orgánem pro hospodářskou soutěž.“

- 8 Článek 16 tohoto nařízení, nadepsaný „Jednotné uplatňování [unijního] práva hospodářské soutěže [...]“, stanoví:

„1. Pokud vnitrostátní soudy rozhodují o dohodách, rozhodnutích nebo jednáních podle článků [101] nebo [102 SFEU], které jsou již předmětem rozhodnutí Komise, nemohou rozhodnout v rozporu s rozhodnutím přijatým Komisí. Musí se rovněž vyvarovat rozhodnutí, která by byla v rozporu s rozhodnutím, které má Komise v úmyslu přijmout v řízení, jež zahájila. Za tímto účelem může vnitrostátní soud přezkoumat, zda je nezbytné, aby své řízení přerušil. Touto povinností nejsou dotčena práva a povinnosti podle článku [267 SFEU].

2. Pokud orgány pro hospodářskou soutěž členských států rozhodují o dohodách, rozhodnutích nebo jednáních podle článků [101] nebo [102 SFEU], které jsou již předmětem rozhodnutí Komise, nemohou rozhodnout v rozporu s rozhodnutím přijatým Komisí.“

Nařízení (ES) č. 773/2004

- 9 Článek 2 odst. 1 nařízení Komise (ES) č. 773/2004 ze dne 7. dubna 2004 o vedení řízení Komise podle článků [101 a 102 SFEU] (Úř. věst. 2004, L 123, s. 18; Zvl. vyd. 08/03, s. 81), ve znění nařízení Komise (ES) č. 622/2008 ze dne 30. června 2008 (Úř. věst. 2008, L 171, s. 3), stanoví:

„Komise může kdykoli rozhodnout o zahájení řízení s cílem přijmout rozhodnutí podle hlavy III nařízení (ES) č. 1/2003; toto rozhodnutí však musí být vydáno nejpozději v den vydání předběžného posouzení podle čl. 9 odst. 1 uvedeného nařízení, prohlášení o námitkách nebo žádosti, aby strany vyjádřily zájem vstoupit do jednání o narovnání nebo přede dnem zveřejnění sdělení podle čl. 27 odst. 4 uvedeného nařízení podle toho, k čemu dojde nejdříve.“

Směrnice 2014/104

- 10 Body 6, 15, 21, 23 a 25 až 28 odůvodnění směrnice 2014/104 zní:

„(6) Za účelem zajištění účinného soukromoprávního prosazování žalob podle občanského práva a účinného veřejnoprávního prosazování ze strany orgánů pro hospodářskou soutěž musí docházet k vzájemnému působení obou nástrojů, aby byla zajištěna maximální účinnost pravidel hospodářské soutěže. Je nutné jednotně upravit způsob, jakým jsou obě formy prosazování koordinovány, například co se týče přístupu k dokumentům, které mají k dispozici orgány pro hospodářskou soutěž. [...]

[...]

(15) Důkazy jsou v řízeních o žalobách o náhradu škody způsobené porušením unijních nebo vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži důležitým prvkem. Jelikož se však soudní spory týkající se porušení právních předpisů o hospodářské soutěži vyznačují asymetrií informací, je vhodné zajistit, aby žalobci měli právo na zpřístupnění důkazů, které jsou relevantní pro jejich nárok, aniž by museli jednotlivé důkazy upřesnit. V zájmu zajištění rovnosti zbraní by tyto prostředky měly být k dispozici rovněž žalovaným stranám v řízeních o náhradě škody, aby mohly požádat o zpřístupnění důkazů těmito žalobci. Vnitrostátní soud by však měl mít také možnost nařídit zpřístupnění důkazů třetím stranám, včetně orgánů veřejné moci. Pokud chce vnitrostátní soud nařídit zpřístupnění důkazů Komisi, použije se s ohledem na žádosti o informace zásada loajální spolupráce

mezi Uníí a členskými státy, obsažená v čl. 4 odst. 3 Smlouvy o EU, a čl. 15 odst. 1 nařízení [...] č. 1/2003. Nařídí-li vnitrostátní soudy, aby důkazy zpřístupnily orgány veřejné moci, použijí se zásady právní a správní spolupráce podle unijního nebo vnitrostátního práva.

[...]

- (21) Účinné a jednotné uplatňování článků 101 a 102 [SFEU] ze strany Komise a vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž vyžaduje společný přístup v celé Unii, pokud jde o zpřístupňování důkazů, které jsou součástí spisu vedeného u příslušného orgánu pro hospodářskou soutěž. Zpřístupnění důkazů by nemělo nepatřičně snížit účinnost prosazování právních předpisů o hospodářské soutěži orgánem pro hospodářskou soutěž. [...]

[...]

- (23) Požadavek na přiměřenost by měl být rovněž pečlivě posouzen, pokud by mohlo zpřístupnění odhalit strategii orgánu pro hospodářskou soutěž týkající se šetření tím, že by bylo prozrazeno, které dokumenty jsou součástí spisu, nebo mít negativní dopad na způsob, jakým podniky spolupracují s orgány pro hospodářskou soutěž. Zvláštní pozornost je třeba věnovat zabránění nespécifickému nebo příliš široce zaměřenému shromažďování informací (tzv. „lovení údajů“), které jsou pro strany daného řízení s největší pravděpodobností irelevantní. Žádost o zpřístupnění důkazů by proto neměla být považována za přiměřenou, pokud se vztahuje na obecné zpřístupnění dokumentů obsažených ve spisu vedeném u orgánu pro hospodářskou soutěž, který se týká určitého případu, nebo na obecné zpřístupnění dokumentů poskytnutých některou ze stran v rámci konkrétního řízení. Takovéto obecné žádosti o zpřístupnění důkazů by nebyly slučitelné s povinnostmi žádající strany vymezit důkazy nebo jejich kategorie co nejpřesněji a nejúžeji.

[...]

- (25) Výjimka týkající se zpřístupnění by se měla vztahovat i na jakékoli zpřístupnění důkazů, které by nepatřičně zasahovalo do probíhajícího šetření orgánu pro hospodářskou soutěž, jež se týká porušení unijních nebo vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži. Informace, které vypracoval a stranám řízení zaslal orgán pro hospodářskou soutěž v průběhu řízení za účelem prosazování unijních nebo vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži (například prohlášení o námitkách) nebo které vypracovala strana těchto řízení (například odpovědi na žádosti orgánu pro hospodářskou soutěž o informace nebo svědecké výpovědi), by proto mělo být možné v řízeních o náhradě škody zpřístupnit až poté, co orgán pro hospodářskou soutěž řízení ukončil například tím, že přijal rozhodnutí podle článku 5 nebo kapitoly III nařízení [...] č. 1/2003, s výjimkou rozhodnutí o předběžných opatřeních.
- (26) Důležitými nástroji při veřejnoprávním prosazování právních předpisů Unie o hospodářské soutěži jsou programy shovívavosti a řízení o narovnání, neboť přispívají k odhalení a účinnému stíhání nejzávažnějších případů porušení právních předpisů o hospodářské soutěži a k ukládání sankcí za tato porušení. [...] Aby bylo zajištěno, že podniky budou i nadále ochotny obracet se dobrovolně na orgány pro hospodářskou soutěž s prohlášeními v rámci programu shovívavosti nebo s návrhy na narovnání, měly by být tyto dokumenty vyňaty z okruhu zpřístupňovaných důkazů. [...]

(27) Pravidla pro přístup k jiným dokumentům, než jsou prohlášení v rámci programu shovívavosti a návrhy na narovnání, stanovená v této směrnici, zajišťují, aby poškozené strany stále měly dostatek dalších možností, jak získat přístup k relevantním důkazům potřebným k přípravě žaloby o náhradu škody. Vnitrostátní soudy by měly mít možnost získat na žádost žalobce přístup k dokumentům, u nichž je uplatněna výjimka, aby bylo u každého dokumentu zajištěno, že jeho obsah nejde nad rámec definice prohlášení v rámci programu shovívavosti a definice návrhu na narovnání podle této směrnice. Veškerý obsah, který jde nad rámec těchto definic, by mělo být možné za příslušných podmínek zpřístupnit.

(28) Vnitrostátní soudy by měly mít možnost kdykoliv v rámci řízení o žalobách o náhradu škody nařídit zpřístupnění důkazů, které existují nezávisle na řízení orgánu pro hospodářskou soutěž („již existující informace“).

11 V souladu s čl. 2 bodem 17 směrnice 2014/104 se „již existujícími informacemi“ rozumí důkazy, které existují bez ohledu na řízení orgánu pro hospodářskou soutěž, ať již je taková informace součástí spisu vedeného u orgánu pro hospodářskou soutěž, či nikoliv.

12 Článek 5 této směrnice, nadepsaný „Zpřístupnění důkazů“, stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby v řízeních týkajících se žaloby o náhradu škody v Unii na žádost žalobce, který předložil zdůvodnění obsahující přiměřeně dostupné skutečnosti a důkazy, jež dostatečně podporují věrohodnost jeho nároku na náhradu škody, měly vnitrostátní soudy možnost žalované straně nebo třetí straně nařídit, aby zpřístupnily relevantní důkazy, které mají pod svou kontrolou, a to za podmínek stanovených v této kapitole. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní soudy mohly na žádost žalované strany nařídit zpřístupnění relevantních důkazů rovněž žalobci nebo třetí straně.

[...]

2. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní soudy měly možnost nařídit zpřístupnění jednotlivých důkazů nebo relevantních kategorií důkazů vymezených co nejpřesněji a co nejužší na základě přiměřeně dostupných skutečností uvedených ve zdůvodnění.

3. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní soudy omezily zpřístupnění důkazů na to, co je přiměřené. Při rozhodování, zda je zpřístupnění požadované určitou stranou přiměřené, uváží vnitrostátní soudy oprávněné zájmy všech stran a dotčených třetích stran. Vnitrostátní soudy zohlední zejména:

a) rozsah, v jakém jsou žalobní tvrzení nebo tvrzení protistrany podpořeny dostupnými skutečnostmi a důkazy, jež žádost o zpřístupnění důkazů ospravedlňují;

b) rozsah a náklady zpřístupnění, zejména pro případné dotčené třetí strany, včetně předcházení nespécifickému vyhledávání informací, které nejsou pro strany řízení pravděpodobně relevantní;

c) skutečnost, zda důkazy, které mají být zpřístupněny, obsahují důvěrné informace, zejména týkající se třetích stran, a zda jsou přijata opatření k ochraně těchto důvěrných informací.

4. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní soudy měly pravomoc nařídit zpřístupnění důkazů obsahujících důvěrné informace, považují-li je za relevantní pro danou žalobu o náhradu škody. Členské státy zajistí, aby při nařizování zpřístupnění těchto informací měly vnitrostátní soudy k dispozici účinná opatření na ochranu těchto informací.

5. Zájem podniků vyhnout se žalobám o náhradu škody poté, co porušily právní předpisy o hospodářské soutěži, nepředstavuje zájem vyžadující ochranu.

[...]

8. Aniž jsou dotčeny odstavce 4 a 7 a článek 6, nebrání tento článek členským státům v tom, aby ponechaly v platnosti nebo zavedly pravidla, která umožňují širší zpřístupňování důkazů.“

13 Článek 6 této směrnice, nadepsaný „Zpřístupnění důkazů obsažených ve spisu vedeném u orgánu pro hospodářskou soutěž“, stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby se pro účely řízení o žalobě o náhradu škody v případě, že vnitrostátní soudy nařizují zpřístupnění důkazů, které jsou součástí spisu vedeného u orgánu pro hospodářskou soutěž, použil kromě článku 5 i tento článek.

[...]

4. Při posuzování přiměřenosti zpřístupnění důkazů v souladu s čl. 5 odst. 3 vnitrostátní soudy dále zohlední:

- a) zda byla žádost formulována konkrétně s ohledem na povahu, předmět nebo obsah dokumentů předložených orgánu pro hospodářskou soutěž nebo obsažených ve spisu vedeném u tohoto orgánu, a nikoli jako nekonkrétní žádost týkající se dokumentů předložených tomuto orgánu;
- b) zda strana požadující zpřístupnění tak činí v souvislosti s řízením o žalobě o náhradu škody před vnitrostátním soudem; a
- c) zda je nutno, pokud jde o odstavce 5 a 10, nebo v případě žádosti orgánu pro hospodářskou soutěž podle odstavce 11, zajistit účinné veřejnoprávní prosazování právních předpisů o hospodářské soutěži.

5. Zpřístupnění níže uvedených kategorií důkazů mohou vnitrostátní soudy nařídit až poté, co orgán pro hospodářskou soutěž ukončil řízení přijetím rozhodnutí či jinak:

- a) informace, které vypracovala fyzická nebo právnická osoba výslovně pro řízení orgánu pro hospodářskou soutěž;
- b) informace, které vyhotovily a stranám zaslaly příslušné orgány pro hospodářskou soutěž během řízení před nimi vedených; a
- c) návrhy na narovnání, které byly vzaty zpět.

6. Členské státy zajistí, aby pro účely řízení o žalobě o náhradu škody nemohly vnitrostátní soudy určité straně nebo třetí straně nikdy nařídit zpřístupnění těchto kategorií důkazů:

- a) prohlášení v rámci programu shovívavosti; a
- b) návrhy na narovnání.

7. Žalobce může s náležitým odůvodněním požadovat, aby měl vnitrostátní soud přístup k důkazům podle odst. 6 písm. a) nebo b), a to výhradně s cílem se ujistit, že jejich obsah odpovídá definicím uvedeným v čl. 2 bodech 16 a 18. V rámci takového posouzení mohou vnitrostátní soudy žádat o pomoc pouze příslušný orgán pro hospodářskou soutěž. Původci dotčených důkazů mají rovněž dostat příležitost, aby byli vyslechnuti. Příslušný vnitrostátní soud v žádném případě neposkytne přístup k těmto důkazům jiným stranám nebo třetím stranám.

8. Pokud se odstavec 6 použije pouze na některé části požadovaných důkazů, zpřístupní se zbývající části důkazů v závislosti na kategorii, do které náleží, v souladu s příslušnými odstavci tohoto článku.

9. Zpřístupnění důkazů obsažených ve spisu vedeném u orgánu pro hospodářskou soutěž, které nespadají do žádné z kategorií uvedených v tomto článku, může být v rámci řízení o žalobě o náhradu škody nařízeno kdykoli, aniž je tím dotčen tento článek.

[...]

11. Pokud chce orgán pro hospodářskou soutěž vyjádřit svůj názor ohledně přiměřenosti žádosti o zpřístupnění, může ze svého vlastního podnětu předložit vyjádření vnitrostátnímu soudu, u kterého se žádá o nařízení zpřístupnění.“

14 Článek 22 směrnice 2014/104, nadepsaný „Časová působnost“, stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby se vnitrostátní předpisy přijaté podle článku 21, které jsou nezbytné pro dosažení souladu s hmotněprávními ustanoveními této směrnice, nepoužily se zpětnou působností.

2. Členské státy zajistí, aby se vnitrostátní předpisy přijaté podle článku 21, které nejsou uvedeny v odstavci 1, nepoužily na řízení o žalobě o náhradu škody zahájená u vnitrostátního soudu přede dnem 26. prosince 2014.“

České právo

Zákon č. 143/2001 Sb.

15 Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „zákon č. 143/2001 Sb.“), v § 1 odst. 1 stanoví, že „upravuje ochranu hospodářské soutěže na trhu výrobků a služeb [...] proti jejímu vyloučení, omezení, jinému narušení nebo ohrožení“.

- 16 Ustanovení § 21ca odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb. v podstatě stanoví, že podklady a informace, které byly vypracovány a předloženy pro účely správního řízení probíhajícího před vnitrostátním orgánem pro hospodářskou soutěž, je možno zpřístupnit orgánům veřejné moci až po ukončení šetření nebo právní moci rozhodnutí vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž o ukončení správního řízení.

Zákon č. 262/2017 Sb.

- 17 Zákon č. 262/2017 Sb., o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže (dále jen „zákon č. 262/2017 Sb.“), provádí směrnici 2014/104 do českého právního řádu.
- 18 Ustanovení § 2 odst. 2 písm. c) tohoto zákona stanoví, že důvěrnou informací chráněnou povinností mlčenlivosti jsou mimo jiné „podklady a informace, které byly předloženy výslovně pro účely správního řízení nebo výkonu dozoru [vnitrostátním] orgánem ochrany hospodářské soutěže“.
- 19 Z ustanovení § 10 odst. 1 tohoto zákona v podstatě vyplývá, že před zahájením řízení o náhradě škody způsobené omezováním hospodářské soutěže předseda senátu na návrh navrhovatele, který s určitostí odpovídající dostupným skutečnostem osvědčí věrohodnost svého práva na náhradu škody způsobené omezováním hospodářské soutěže, uloží, je-li to nezbytné a přiměřené k uplatnění práva navrhovatele na náhradu škody, povinnost tomu, kdo má pod svou kontrolou určité dokumenty umožňující zjistit stav věci, aby je zpřístupnil.
- 20 Ustanovení § 15 odst. 4 tohoto zákona stanoví, že „[u]ložit povinnost zpřístupnit důvěrné informace podle § 2 odst. 2 písm. c) lze nejdříve po právní moci rozhodnutí orgánu ochrany hospodářské soutěže o ukončení správního řízení“.
- 21 Ustanovení § 16 odst. 1 písm. c) tohoto zákona v podstatě stanoví, že je-li navrhováno zpřístupnění dokumentů, které obsahují důvěrné informace a jsou obsaženy ve spisu vnitrostátního orgánu ochrany hospodářské soutěže, předseda senátu posoudí, zda by jejich zpřístupnění neohrozilo účinné prosazování právních předpisů o hospodářské soutěži. Z odstavce 3 tohoto ustanovení vyplývá, že dokumenty obsahující důvěrné informace lze zpřístupnit až po ukončení šetření nebo právní moci rozhodnutí vnitrostátního orgánu ochrany hospodářské soutěže o ukončení správního řízení.
- 22 V souladu s § 18 odst. 1 tohoto zákona může předseda senátu za podmínek stanovených v § 10 a 16 tohoto zákona uložit povinnost zpřístupnit důkazy také po zahájení řízení o věci samé.
- 23 Ustanovení § 27 odst. 1 tohoto zákona stanoví, že soud je v řízení o náhradě škody vázán rozhodnutím jiného soudu, Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“) a Komise o tom, že došlo k omezování hospodářské soutěže a kdo se jej dopustil.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 24 Dne 25. ledna 2012 zahájil ÚOHS z moci úřední správní řízení ve věci možného zneužití dominantního postavení společnosti České dráhy, národního železničního dopravce vlastněného českým státem.

- 25 Společnost RegioJet, která poskytuje mimo jiné služby železniční osobní dopravy na trati Praha–Ostrava (Česká republika), podala v roce 2015 proti Českým drahám u Městského soudu v Praze (Česká republika) žalobu o náhradu škody vzniklé z důvodu údajného jednání Českých drah v rozporu s pravidly hospodářské soutěže.
- 26 Dne 10. listopadu 2016 se Komise rozhodla zahájit formální vyšetřovací řízení podle čl. 2 odst. 1 nařízení č. 773/2004 s cílem posoudit existenci údajných predátorských cen ze strany Českých drah v souvislosti s poskytováním služeb železniční osobní dopravy v České republice, a zejména na trati Praha–Ostrava (věc č. AT.40156 – Czech Rail).
- 27 Dne 14. listopadu 2016 ÚOHS správní řízení přerušil, avšak formálně neukončil, neboť Komise zahájila řízení, které se z věcného hlediska týkalo téhož jednání jako správní řízení.
- 28 Dne 11. října 2017 podala společnost RegioJet v rámci řízení o náhradu škody návrh na zpřístupnění dokumentů dle ustanovení zákona č. 262/2017 Sb. RegioJet zejména navrhla zpřístupnit dokumenty, u nichž se domnívala, že jsou pod kontrolou Českých drah, mimo jiné položkové výkazy a výkazy o veřejné drážní dopravě, potažmo účetnictví komerčního segmentu Českých drah.
- 29 Na základě § 21ca odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb. ÚOHS uvedl, že navrhované podklady, kterými v rámci správního řízení disponuje, nemohou být zpřístupněny, a to až do doby pravomocného ukončení tohoto správního řízení. Dále uvedl, že i další navrhované dokumenty spadají do kategorie listin tvořících ucelený soubor dokumentů a jejich zpřístupnění odmítl s odůvodněním, že by tím mohlo dojít ke snížení účinnosti politiky stíhání porušení soutěžního práva.
- 30 Dne 26. února 2018 Komise v odpověď na žádost Městského soudu v Praze ze dne 12. ledna 2018 zdůraznila, že by soud měl při svém rozhodování na zpřístupnění důkazních prostředků v zájmu ochrany oprávněných zájmů všech účastníků řízení a třetích stran aplikovat zejména zásadu přiměřenosti a přijmout opatření na ochranu takových informací. Dále uvedla, že podle čl. 16 odst. 1 nařízení č. 1/2003 nemohou vnitrostátní soudy při rozhodování o otázkách podle článků 101 a 102 SFEU přijímat rozhodnutí v rozporu s rozhodnutími přijatými Komisí. Poukázala též na to, že vnitrostátní soudy jsou povinny vyvarovat se rozhodnutí, která by byla v rozporu s rozhodnutím, které má Komise v úmyslu přijmout v řízení, jež zahájila. Za tímto účelem byl vnitrostátní soud vyzván k přezkoumání, zda je nezbytné, aby své řízení přerušil.
- 31 Dne 14. března 2018 uložil uvedený vnitrostátní soud Českým drahám, aby zpřístupnily formou založení do spisu soubor dokumentů. Tyto dokumenty obsahovaly jednak informace výslovně vypracované touto společností pro účely řízení před ÚOHS a jednak informace povinně vytvářené a uchovávané mimo toto řízení, například položkové výkazy vlakových spojů, čtvrtletní výkazy o veřejné drážní dopravě a seznam spojů provozovaných Českými drahami. Uvedený soud naproti tomu zamítl návrhy společnosti RegioJet na zpřístupnění účetnictví komerčního segmentu Českých drah, včetně klíčování dle jednotlivých linek a typu vlaku, a na zpřístupnění zápisů z jednání představenstva Českých drah ze září a října 2011.
- 32 Usnesením ze dne 19. prosince 2018 rozhodl uvedený soud na základě § 27 odst. 1 zákona č. 262/2017 Sb., že se řízení o náhradu škody ve věci samé přerušuje do skončení řízení uvedeného v bodě 26 tohoto rozsudku.

- 33 Společnosti RegioJet a České dráhy se proti usnesení ze dne 14. března 2018 obě odvolaly k Vrchnímu soudu v Praze (Česká republika). Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 29. listopadu 2019 potvrdil usnesení ze dne 14. března 2018 a k zajištění ochrany zpřístupněných důkazních prostředků přijal opatření spočívající v tom, že tyto budou uloženy v soudní úschově a budou zpřístupněny pouze účastníkům, jejich zástupcům a znalcům, a to vždy v každém jednotlivém případě na základě písemné odůvodněné žádosti po předchozím souhlasu soudce, který dle rozvrhu práce věc projednává.
- 34 České dráhy podaly proti tomuto usnesení ze dne 29. listopadu 2019 dovolání k Nejvyššímu soudu (Česká republika), který je předkládajícím soudem.
- 35 Za těchto okolností se Nejvyšší soud rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Odpovídá výkladu čl. 5 odst. 1 [směrnice 2014/104] postup, podle něhož soud rozhodne o uložení povinnosti zpřístupnit důkazy, ačkoli je zároveň vedeno řízení ze strany Komise za účelem přijetí rozhodnutí podle kapitoly III [nařízení č. 1/2003], v důsledku čehož je řízení o žalobě o náhradu škody způsobené porušením právních předpisů o hospodářské soutěži soudem z tohoto důvodu přerušeno?
- 2) Brání výklad čl. 6 odst. 5 písm. a) a čl. 6 odst. 9 [směrnice 2014/104] takové vnitrostátní právní úpravě, která omezuje zpřístupnění všech informací, které byly předloženy v rámci řízení na žádost orgánu pro hospodářskou soutěž, a to i tehdy, jde-li o informace, které má účastník řízení povinnost vytvářet a uchovávat na základě jiných právních předpisů (či vytváří a uchovává), bez ohledu na řízení o porušení právních předpisů hospodářské soutěže?
- 3) Lze za ukončení řízení jinak ve smyslu čl. 6 odst. 5 [směrnice 2014/104] považovat i skutečnost, že vnitrostátní orgán pro hospodářskou soutěž přerušil řízení, jakmile bylo [Komisí] zahájeno řízení za účelem přijetí rozhodnutí podle kapitoly III [nařízení č. 1/2003]?
- 4) Je v souladu s čl. 5 odst. 1 ve spojení s čl. 6 odst. 5 [směrnice 2014/104], při zohlednění účelů a cílů směrnice, takový postup vnitrostátního soudu, jímž analogicky aplikuje vnitrostátní úpravu provádějící čl. 6 odst. 7 směrnice na takové kategorie informací, jako jsou informace podle čl. 6 odst. 5 směrnice, tedy rozhodne o zpřístupnění důkazů s tím, že otázkou, zda důkazní prostředky obsahují informace, které vypracovala fyzická nebo právnická osoba výslovně pro řízení orgánu pro hospodářskou soutěž (ve smyslu čl. 6 odst. 5 směrnice), se bude zabývat až po zpřístupnění důkazů soudem?
- 5) Je-li odpověď na předchozí otázku kladná, je třeba vykládat čl. 5 odst. 4 [směrnice 2014/104] tak, že účinná opatření na ochranu důvěrných informací přijatá soudem mohou před konečným posouzením soudu, zda zpřístupněné důkazy či některé z nich spadají do kategorie důkazů podle čl. 6 odst. 5 písm. a) směrnice, vyloučit přístup žalobce či jiných účastníků řízení a jejich zástupců ke zpřístupněným důkazům?“

K předběžným otázkám

K časové použitelnosti článků 5 a 6 směrnice 2014/104

- 36 Úvodem je třeba připomenout, že směrnice 2014/104 stran její působnosti *ratione temporis* obsahuje zvláštní ustanovení, které výslovně stanoví podmínky pro časové použití procesních a hmotněprávních ustanovení této směrnice (rozsudek ze dne 10. listopadu 2022, PACCAR a další, C-163/21, EU:C:2022:863, bod 27 a citovaná judikatura).
- 37 Podle článku 22 odst. 1 směrnice 2014/104 jsou totiž členské státy povinny zajistit, aby se vnitrostátní předpisy přijaté podle článku 21 směrnice, které jsou nezbytné pro dosažení souladu s hmotněprávními ustanoveními této směrnice, nepoužily se zpětnou působností.
- 38 Podle článku 22 odst. 2 směrnice 2014/104 mají členské státy dále zajistit, aby se žádné jiné vnitrostátní předpisy než ty, které jsou uvedeny v čl. 22 odst. 1 této směrnice, nepoužily na řízení o žalobě o náhradu škody zahájená u vnitrostátního soudu přede dnem 26. prosince 2014.
- 39 Za účelem určení časové použitelnosti ustanovení směrnice 2014/104 je tedy třeba na prvním místě určit, zda je dotyčné ustanovení hmotněprávní, či nikoli s tím, že tato otázka musí být vzhledem k neexistujícímu odkazu na vnitrostátní právo v článku 22 této směrnice posuzována z hlediska unijního práva, a nikoli z hlediska použitelného vnitrostátního práva (rozsudek ze dne 10. listopadu 2022, PACCAR a další, C-163/21, EU:C:2022:863, bod 30 a citovaná judikatura).
- 40 V tomto ohledu je zaprvé třeba uvést, že cílem článků 5 a 6 uvedené směrnice je dát vnitrostátním soudům možnost, aby žalované nebo třetí straně za určitých podmínek nařídily zpřístupnit relevantní důkazy, které mají pod kontrolou; tato ustanovení tedy určují průběh řízení o žalobě o náhradu škody.
- 41 Vzhledem k tomu, že tato ustanovení ukládají členským státům povinnost dát těmto soudům zvláštní pravomoci při posuzování sporů o žalobách o náhradu škody vzniklé z důvodu porušení práva hospodářské soutěže, usilují o to napravit asymetrii informací, která je v zásadě příznačná pro tyto spory v neprospěch poškozeného, jak je připomenuto v bodě 15 odůvodnění směrnice 2014/104, a která této osobě ztěžuje získání nezbytných informací k podání žaloby o náhradu škody (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. listopadu 2022, PACCAR a další, C-163/21, EU:C:2022:863, bod 32 a citovaná judikatura).
- 42 Zadruhé vzhledem k tomu, že články 5 a 6 směrnice 2014/104 mají právě umožnit žalobci v takových sporech kompenzovat nedostatek informací na jeho straně, vedou zajisté k tomu, že je tomuto účastníku řízení, když se za tímto účelem obrací na vnitrostátní soud, dána výhoda, kterou neměl. Nic to však nemění na tom, že tyto články upravují pouze procesní opatření použitelná před vnitrostátními soudy, která těmto soudům dávají zvláštní pravomoc za účelem prokázání skutečností, kterých se dovolávají účastníci řízení ve sporech, v nichž je žalováno na náhradu škody v případě takového protiprávního jednání, a nemají tedy bezprostředně vliv na právní postavení těchto účastníků řízení, neboť tato ustanovení se netýkají skutečností zakládajících mimosmluvní odpovědnost.
- 43 Články 5 a 6 směrnice 2014/104 podle všeho konkrétně nezavádí nové hmotněprávní povinnosti pro účastníky tohoto typu sporů, což by umožňovalo považovat tato ustanovení za hmotněprávní ve smyslu čl. 22 odst. 1 této směrnice (obdobně viz rozsudek ze dne 10. listopadu 2022, PACCAR a další, C-163/21, EU:C:2022:863, bod 34 a citovaná judikatura).

- 44 Je tedy třeba dospět k závěru, že články 5 a 6 směrnice 2014/104 nepatří mezi hmotněprávní ustanovení této směrnice ve smyslu čl. 22 odst. 1 této směrnice, a že jsou tedy součástí jiných ustanovení, na něž míří čl. 22 odst. 2 směrnice, v jejich případě procesními ustanoveními, jak v podstatě uvedl generální advokát v bodech 29 a 34 svého stanoviska.
- 45 Na druhém místě z čl. 22 odst. 2 směrnice 2014/104 vyplývá, že členské státy měly při provádění této směrnice diskreční pravomoc rozhodnout, zda se vnitrostátní právní předpisy k provedení procesně právních ustanovení této směrnice použijí, či nepoužijí na řízení o žalobě o náhradu škody zahájená po 26. prosinci 2014, avšak před datem provedení uvedené směrnice, nebo na taková řízení zahájená nejpozději před uplynutím lhůty pro její provedení, tj. před 27. prosincem 2016 (rozsudek ze dne 28. března 2019, Cogeco Communications, C-637/17, EU:C:2019:263, bod 28).
- 46 V projednávané věci ze zákona č. 262/2017 Sb. vyplývá, že se český zákonodárce rozhodl, aby se vnitrostátní ustanovení k provedení procesně právních ustanovení směrnice 2014/104 použila přímo a bezpodmínečně také na řízení o žalobě o náhradu škody zahájená před tímto datem provedení, avšak po 26. prosinci 2014. Řízení o žalobě o náhradu škody, pro jehož účely byl návrh na zpřístupnění dokumentů podán, bylo přitom zahájeno dne 25. listopadu 2015.
- 47 Z předchozích úvah vyplývá, že články 5 a 6 jsou na věc v původním řízení *ratione temporis* použitelné, a že na předběžné otázky týkající se těchto ustanovení je tedy třeba odpovědět.

K věci samé

Úvodní poznámky

- 48 Je třeba připomenout, že k plné účinnosti pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 101 a 102 SFEU, a konkrétně k užitečnému účinku zákazů zakotvených v těchto ustanoveních, přispívá též možnost každého domáhat se náhrady škody, jež mu byla způsobena smlouvou nebo jednáním, které mohou omezovat nebo narušovat hospodářskou soutěž ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU, nebo zneužívajícím jednáním podniku nacházejícího se v dominantním postavení ve smyslu článku 102 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 20. září 2001, Courage a Crehan, C-453/99, EU:C:2001:465, bod 26, a ze dne 6. října 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, bod 33).
- 49 Jak je uvedeno v bodě 7 odůvodnění nařízení č. 1/2003, vnitrostátní soudy hrají při používání pravidel hospodářské soutěže důležitou úlohu. Při rozhodování sporů mezi soukromými osobami chrání subjektivní práva vyplývající z unijního práva například tím, že přiznávají náhradu škody obětem protiprávního jednání. Úloha vnitrostátních soudů zde doplňuje úlohu orgánů pro hospodářskou soutěž členských států.
- 50 Rozhodují-li tyto soudy o žalobách o náhradu škody v situaci, kdy neexistuje konečné rozhodnutí orgánu pro hospodářskou soutěž o týchž skutcích (řízení *stand-alone*), musí se sice v zásadě incidenčně vyslovit k tomu, zda došlo k porušení pravidel hospodářské soutěže, tj. zda jsou dány dohody, rozhodnutí či jednání ve smyslu čl. 101 odst. 1 a článku 102 SFEU, avšak občanskoprávní řízení nemohou nahrazovat vnitrostátní a unijní řízení k prosazování článků 101 a 102 SFEU, vedená ve veřejnoprávní sféře, v jejichž rámci je zejména upraveno, jak stanoví článek 2 nařízení č. 1/2003, že důkazní břemeno, pokud jde o porušení čl. 101 odst. 1 nebo článku 102 SFEU, spočívá na té straně nebo orgánu, který vznesl obvinění.

- 51 Výkladem ustanovení směrnice 2014/104 týkajících se zpřístupnění důkazů tedy nelze obcházet zásady, jimiž se řídí důkazní břemeno v otázce existence protisoutěžního jednání, je-li patrné, že předmětem daného řízení není striktně jen náhrada škody.
- 52 Při přijímání směrnice 2014/104 totiž unijní normotvůrce vycházel právě z konstatování, uvedeného v bodě 6 odůvodnění této směrnice, že u obou nástrojů určených k zajištění účinného prosazování pravidel hospodářské soutěže, jimiž jsou jednak prosazování unijních pravidel hospodářské soutěže veřejnoprávními orgány (*public enforcement*) a jednak řízení o žalobě o náhradu škody v souvislosti s porušením těchto pravidel vedená v soukromoprávní sféře (*private enforcement*), musí docházet k jejich vzájemnému působení, a to jednotným způsobem, zejména co se týče přístupu k dokumentům, které mají k dispozici orgány pro hospodářskou soutěž.
- 53 Co se týče řízení o žalobě o náhradu škody v případě porušení pravidel hospodářské soutěže vedených v soukromoprávní sféře, je v ustanoveních kapitoly II (články 5 až 8) směrnice 2014/104, která upravují zpřístupnění dokumentů, patrné vyvažování mezi účinností řízení vedených orgány pro hospodářskou soutěž a účinností žalob o náhradu škody podávaných osobami, které se považují za poškozené v důsledku protisoutěžního jednání.
- 54 Směrnice 2014/104 tedy s ohledem na asymetrii informací, jíž se často vyznačují spory o náhradu škody vzniklé porušením práva hospodářské soutěže, sice usiluje o to, aby se osobám poškozeným v důsledku protisoutěžního jednání zlepšil přístup k důkazům, které nezbytně potřebují, aby prokázaly opodstatněnost svých nároků na náhradu škody, nicméně pro tento přístup rovněž stanoví striktní rámec.
- 55 Zprvčé článek 5 směrnice 2014/104 stanoví několik pravidel obecné povahy v oblasti zpřístupňování důkazů v řízeních o žalobě o náhradu škody v případě porušení práva hospodářské soutěže.
- 56 Zadruhé článek 6 této směrnice stanoví zvláštní pravidla pro zpřístupnění důkazů obsažených ve spisu vedeném u orgánu pro hospodářskou soutěž, která svědčí mimo jiné o diferencované úrovni ochrany v závislosti na vyžadovaných informacích a o nutnosti zachovat účinnost řízení vedených ve veřejnoprávní sféře. Toto ustanovení totiž rozlišuje několik kategorií důkazů.
- 57 Pokud jde nejprve o důkazy související s prohlášeními v rámci programu shovívavosti a s návrhy na narovnání (dále jen „důkazy na černé listině“), čl. 6 odst. 6 směrnice 2014/104 stanoví, že členské státy zajistí, aby vnitrostátní soudy nemohly určité straně nebo třetí straně nikdy nařídít zpřístupnění těchto důkazů.
- 58 Pokud jde dále o informace, které vypracovala fyzická nebo právnická osoba výslovně pro správní řízení orgánu pro hospodářskou soutěž, o informace, které vyhotovily a stranám zaslaly příslušné orgány pro hospodářskou soutěž během řízení před nimi vedených, a o návrhy na narovnání, které byly vzaty zpět, čl. 6 odst. 5 směrnice 2014/104 stanoví, že zpřístupnění těchto kategorií důkazů (dále jen „důkazy na šedé listině“) mohou vnitrostátní soudy nařídít až poté, co orgán pro hospodářskou soutěž ukončil řízení přijetím rozhodnutí či jinak.
- 59 Konečně v souladu s čl. 6 odst. 9 směrnice 2014/104 může být zpřístupnění důkazů obsažených ve spisu vedeném u orgánu pro hospodářskou soutěž, které nespadají do žádné z výše uvedených kategorií (dále jen „důkazy na bílé listině“), nařízeno kdykoli v rámci řízení o žalobě o náhradu škody, aniž je tím dotčen tento článek.

- 60 Zatřetí je třeba uvést, jak vyplývá z čl. 5 odst. 3 a čl. 6 odst. 4 směrnice 2014/104, že tato směrnice takto upravuje zvláštní režim pro žádosti o zpřístupnění důkazů, v jehož rámci není těmto žádostem vyhověno automaticky, nýbrž jsou posuzovány z hlediska zásady přiměřenosti a s ohledem na dané okolnosti a střetávající se oprávněné zájmy. Vnitrostátní soud, jemuž je věc předložena, má tedy provést striktní přezkum přiměřenosti, případně s přihlédnutím k názoru, který může příslušný orgán pro hospodářskou soutěž v souladu s čl. 6 odst. 11 směrnice 2014/104 před tímto soudem vyjádřit.
- 61 Na otázky položené předkládajícím soudem je třeba odpovědět se zřetelem na tato úvodní upřesnění.

K první otázce

- 62 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 5 odst. 1 směrnice 2014/104 vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby vnitrostátní soud nařídil zpřístupnění důkazů pro účely před ním zahájeného vnitrostátního řízení o žalobě o náhradu škody v souvislosti s jednáním porušujícím právo hospodářské soutěže, ačkoli o tomtéž jednání probíhá před Komisí řízení za účelem přijetí rozhodnutí podle kapitoly III nařízení č. 1/2003, což vedlo vnitrostátní soud k přerušení před ním zahájeného řízení.
- 63 Je třeba předeslat, že v souladu s čl. 11 odst. 6 nařízení č. 1/2003 ztrácejí orgány pro hospodářskou soutěž členských států zahájením řízení ze strany Komise příslušnost používat články 101 a 102 SFEU v souvislosti s tímž protiprávním jednáním.
- 64 Naproti tomu podle čl. 16 odst. 1 tohoto nařízení neztrácí vnitrostátní soud, u něhož je podána žaloba o náhradu škody, v důsledku zahájení řízení ze strany Komise automaticky příslušnost používat články 101 a 102 SFEU a rozhodnout o protiprávních jednáních posuzovaných Komisí. Podle tohoto ustanovení jsou totiž vnitrostátní soudy povinny pouze nerozhodovat v rozporu s rozhodnutím přijatým Komisí a vyvarovat se rozhodnutí, která by byla v rozporu s rozhodnutím, které má Komise v úmyslu přijmout v řízení, jež zahájila, a za tímto účelem mají přezkoumat, zda je nezbytné, aby své řízení přerušily.
- 65 Z ustanovení směrnice 2014/104 v jejich vzájemném spojení dále vyplývá, že ani tato směrnice vnitrostátním soudům členských států neukládá, aby svá řízení o žalobě o náhradu škody v souvislosti s jednáním porušujícím pravidla hospodářské soutěže přerušily z důvodu zahájení řízení před Komisí týkajícího se téhož jednání.
- 66 Je pravda, jak bylo uvedeno v bodě 52 tohoto rozsudku, že u prosazování unijních pravidel hospodářské soutěže veřejnoprávními orgány (*public enforcement*) a u řízení o žalobě o náhradu škody v souvislosti s porušením těchto pravidel, vedených v soukromoprávní sféře (*private enforcement*), musí docházet k jejich vzájemnému působení, a to jednotným způsobem, zejména co se týče přístupu k dokumentům, které mají k dispozici orgány pro hospodářskou soutěž, avšak to nic nemění na tom, že oba typy řízení jsou navzájem komplementární a mohou být v zásadě vedeny souběžně.
- 67 Ustanovení čl. 6 odst. 5 a 9 směrnice 2014/104 v tomto ohledu svědčí o tom, že řízení o žalobě o náhradu škody může být vedeno navzdory probíhajícímu řízení před orgánem pro hospodářskou soutěž. Zatímco totiž vnitrostátní soudy mohou nařídít zpřístupnění důkazů na šedé listině až

poté, co takový orgán řízení ukončil (čl. 6 odst. 5 této směrnice), smí být zpřístupnění důkazů na bílé listině nařízeno „v rámci řízení o žalobě o náhradu škody [...] kdykoli“ (čl. 6 odst. 9 této směrnice).

- 68 V tomto kontextu vyvstává otázka, zda směrnice 2014/104 brání tomu, aby vnitrostátní soud nařídil zpřístupnění důkazů na základě vnitrostátních ustanovení přijatých k provedení článků 5 a 6 této směrnice navzdory tomu, že v důsledku řízení zahájeného před Komisí bylo vnitrostátní řízení o žalobě o náhradu škody přerušeno.
- 69 V tomto ohledu je nutno konstatovat, že uvedená směrnice nebrání automaticky tomu, aby vnitrostátní soud nařídil zpřístupnění důkazů v rámci probíhajícího řízení o žalobě o náhradu škody v souvislosti s údajným jednáním porušujícím pravidla hospodářské soutěže, zatímco je před Komisí současně vedeno řízení o tomtéž jednání a vnitrostátní soud řízení o žalobě o náhradu škody přerušil do ukončení řízení vedeného Komisí.
- 70 Jakmile se totiž vnitrostátní soud rozhodne nařídít zpřístupnění důkazů pro účely řízení o žalobě o náhradu škody, které bylo přerušeno z důvodu zahájení řízení Komisí, nepřijímá tím v zásadě rozhodnutí, jež by mohlo být v rozporu s rozhodnutím, které má Komise v úmyslu v tomto řízení přijmout, ve smyslu čl. 16 odst. 1 nařízení č. 1/2003.
- 71 Jsou-li však vnitrostátní soudy schopny uložit žalované straně nebo třetí straně povinnost zpřístupnit relevantní důkazy, které mají k dispozici, musí tak činit pod podmínkou dodržení požadavků směrnice 2014/104.
- 72 Vnitrostátní soudy, které jsou povinny omezit zpřístupnění důkazů jen na to, co je striktně relevantní, přiměřené a nezbytné, musí postupovat tak, aby rozhodnutí o zpřístupnění důkazů nepatřičně nezasahovalo do probíhajícího šetření vedeného orgánem pro hospodářskou soutěž v souvislosti s porušením práva hospodářské soutěže. Tyto soudy tedy musí provést náročné posouzení jim předložené žádosti z hlediska relevance požadovaných důkazů, vztahu mezi těmito důkazy a uplatněným nárokem na náhradu škody, dostatečné míry přesnosti těchto důkazů a jejich přiměřenosti.
- 73 Jak je uvedeno v bodě 23 odůvodnění této směrnice, požadavek na přiměřenost by měl být pečlivě posouzen, pokud by mohlo zpřístupnění odhalit strategii orgánu pro hospodářskou soutěž týkající se šetření tím, že by bylo prozrazeno, které dokumenty jsou součástí spisu, nebo mít negativní dopad na způsob, jakým podniky spolupracují s orgány pro hospodářskou soutěž. Zvláštní pozornost je třeba věnovat zabránění nespecifickému nebo příliš široce zaměřenému shromažďování informací (tzv. „lovení údajů“), které jsou pro strany daného řízení s největší pravděpodobností irelevantní.
- 74 Článek 6 odst. 4 písm. b) směrnice 2014/104 v tomto ohledu upřesňuje, že při zkoumání přiměřenosti zpřístupnění důkazů vnitrostátní soudy rovněž zohlední, zda „strana požadující zpřístupnění tak činí v souvislosti s řízením o žalobě o náhradu škody před vnitrostátním soudem“.
- 75 Z toho lze dovodit, že v rámci zkoumání přiměřenosti zpřístupnění důkazů – kteréžto zkoumání musí být provedeno pečlivě, zejména jedná-li se o důkazy obsažené ve spisu orgánu pro hospodářskou soutěž – musí vnitrostátní soud zohlednit rovněž skutečnost, že řízení o žalobě o náhradu škody bylo přerušeno.

- 76 Zpřístupnění důkazů pro účely řízení o žalobě o náhradu škody totiž sice nespadá *a priori* pod „rozhodnutí“ uvedená v čl. 16 odst. 1 nařízení č. 1/2003, ale jak zásada loajální spolupráce zakotvená v čl. 4 odst. 3 SEU, tak cíl spočívající v účinném a jednotném uplatňování unijního práva hospodářské soutěže vyžadují, aby vnitrostátní soud při přijímání jakéhokoli rozhodnutí či opatření v průběhu řízení o žalobě o náhradu škody zohlednil řízení probíhající před Komisí, zejména když toto rozhodnutí nebo opatření souvisí s konstatováním totožného nebo podobného jednání porušujícího práva hospodářské soutěže.
- 77 Jakmile tedy soud nařídí účastníkům řízení nebo třetí straně zpřístupnění důkazů v rámci řízení o žalobě o náhradu škody, které bylo přerušeno z důvodu zahájení vyšetřovacího řízení Komisí, musí se ujistit, že toto zpřístupnění, které musí následovat po podání dostatečně vymezené a podložené žádosti, je nezbytné a přiměřené pro účely vedení tohoto řízení.
- 78 S ohledem na předchozí úvahy je třeba na první otázku odpovědět tak, že čl. 5 odst. 1 směrnice 2014/104 musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby vnitrostátní soud nařídil zpřístupnění důkazů pro účely před ním zahájeného vnitrostátního řízení o žalobě o náhradu škody v souvislosti s jednáním porušujícím právo hospodářské soutěže, ačkoli o tomto jednání probíhá před Komisí řízení za účelem přijetí rozhodnutí podle kapitoly III nařízení č. 1/2003, což vedlo vnitrostátní soud k přerušení před ním zahájeného řízení. Je však na vnitrostátním soudu, aby se ujistil, že zpřístupnění důkazů, které je v této fázi řízení požadováno a musí splňovat podmínky stanovené v člancích 5 a 6 směrnice 2014/104, nepřekročí meze toho, co je nezbytné z hlediska nároku na náhradu škody, který je před ním uplatněn.

Ke třetí otázce

- 79 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu, kterou je třeba zkoumat před druhou otázkou, je, zda musí být čl. 6 odst. 5 směrnice 2014/104 vykládán v tom smyslu, že přeruší-li vnitrostátní orgán pro hospodářskou soutěž jím zahájené správní řízení z důvodu, že Komise zahájila řízení podle kapitoly III nařízení č. 1/2003, lze tuto skutečnost pokládat za ukončení správního řízení tímto orgánem „přijetím rozhodnutí či jinak“ ve smyslu tohoto ustanovení.
- 80 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 6 odst. 5 této směrnice mohou vnitrostátní soudy nařídít zpřístupnění důkazů na šedé listině „až poté, co orgán pro hospodářskou soutěž ukončil řízení přijetím rozhodnutí či jinak“.
- 81 Doslovný výklad tohoto ustanovení, jeho kontext a cíle, které sleduje, svědčí o tom, že přerušení takového řízení o žalobě o náhradu škody, o jaké se jedná ve věci v původním řízení, nelze považovat za ukončení řízení.
- 82 Předně „přerušeni“ doslova označuje přechodné pozastavení řízení. Řízení tedy není ukončeno, protože se v něm pokračuje, jakmile důvod přerušeni pomine.
- 83 To je potvrzeno bodem 25 odůvodnění směrnice 2014/104, který podává příklady rozhodnutí o ukončení řízení zejména s odkazem na rozhodnutí, která mohou být přijata Komisí v souladu s kapitolou III nařízení č. 1/2003. V tomto bodě odůvodnění se tak upřesňuje, že ukončení řízení je výsledkem přijetí například rozhodnutí podle článku 5 nařízení č. 1/2003 „s výjimkou rozhodnutí o předběžných opatřeních“.

- 84 Když navíc směrnice 2014/104 zmiňuje ukončení řízení přijetím rozhodnutí či „jinak“, jedná se o opatření, která jsou – co se týče jejich podstaty a účelu – přijímána, jakmile vnitrostátní orgán pro hospodářskou soutěž rozhodne, že s ohledem na informace shromážděné během řízení je možné, či dokonce nutné rozhodnout a řízení ukončit.
- 85 Skutečnost, že vnitrostátní orgán pro hospodářskou soutěž přeruší správní řízení, tedy nelze považovat za „jinak“ provedené ukončení správního řízení tímto orgánem, i kdyby takové přerušování bylo odůvodněno zahájením řízení Komisí.
- 86 Dále musí být přerušování správního řízení z rozhodnutí vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž podle čl. 11 odst. 6 nařízení č. 1/2003 pojmáno v kontextu pravidel upravujících souběžné pravomoci Komise na jedné straně a vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž na straně druhé.
- 87 Jak rozhodl Soudní dvůr, zahájením řízení ze strany Komise vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž neztrácejí trvale a jednou provždy pravomoc používat vnitrostátní právní předpisy v oblasti hospodářské soutěže, neboť ukončením řízení zahájeného Komisí se pravomoc vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž obnovuje (rozsudek ze dne 14. února 2012, Toshiba Corporation a další, C-17/10, EU:C:2012:72, body 79 a 80).
- 88 Kromě toho podle čl. 16 odst. 2 nařízení č. 1/2003 si orgány pro hospodářskou soutěž členských států zachovávají oprávnění jednat v rámci jak unijního, tak vnitrostátního práva hospodářské soutěže dokonce i v případě, že sama Komise již přijala rozhodnutí, za podmínky, že nepřijmou rozhodnutí, jež by se dostala do rozporu s rozhodnutím přijatým Komisí (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. února 2012, Toshiba Corporation a další, C-17/10, EU:C:2012:72, body 84 až 86).
- 89 Přerušování správního řízení do doby, než Komise ukončí vyšetřování v dané věci, tedy není ukončením tohoto řízení ve smyslu přijetí konečného aktu ve věci předmětného protiprávního jednání, nýbrž je třeba ho považovat za opatření přechodné. Pokud se tedy Komise rozhodne ukončit své řízení bez vydání rozhodnutí o protiprávním jednání, může vnitrostátní orgán pro hospodářskou soutěž v zásadě rozhodnout o znovuotevření svého řízení.
- 90 Pokud jde konečně o cíle sledované článkem 6 odst. 5 směrnice 2014/104, je třeba uvést – jak vyplývá z bodu 25 odůvodnění této směrnice – že ochrana vztahující se na důkazy na šedé listině má zaručit, aby zpřístupnění dokumentů nepatřičně nezasáhlo do probíhajícího vyšetřování vedeného vnitrostátním orgánem pro hospodářskou soutěž ohledně porušení unijního nebo vnitrostátního práva hospodářské soutěže. Kdyby bylo umožněno zpřístupnění důkazů na šedé listině po přerušování řízení nařízeného vnitrostátním orgánem pro hospodářskou soutěž, ale ještě během probíhajícího vyšetřování Komise, mohlo by to ohrozit, a to dokonce závažným způsobem, účinnost tohoto vyšetřování Komise, a tudíž i cíle uvedené směrnice.
- 91 S ohledem na předchozí úvahy je třeba na třetí otázku odpovědět tak, že čl. 6 odst. 5 směrnice 2014/104 musí být vykládán v tom smyslu, že přerušil-li vnitrostátní orgán pro hospodářskou soutěž jím zahájené správní řízení z důvodu, že Komise zahájila řízení podle kapitoly III nařízení č. 1/2003, nelze tuto skutečnost považovat za ukončení správního řízení tímto orgánem „přijetím rozhodnutí či jinak“ ve smyslu tohoto ustanovení.

Ke druhé otázce

- 92 Úvodem je třeba připomenout ustálenou judikaturu, podle níž v rámci postupu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedeného článkem 267 SFEU přísluší Soudnímu dvoru poskytnout vnitrostátnímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen. Z tohoto hlediska Soudnímu dvoru přísluší případně nejen přeformulovat otázky, která jsou mu položena, ale také vzít v úvahu právní předpisy Unie, na něž vnitrostátní soud ve své otázce neodkázal (rozsudek ze dne 13. října 2022, Herios, C-593/21, EU:C:2022:784, bod 19 a citovaná judikatura).
- 93 V tomto ohledu se sice druhá předběžná otázka, tak jak ji formuluje předkládající soud, výslovně týká pouze výkladu čl. 6 odst. 5 a 9 směrnice 2014/104, nicméně předkládající soud žádá o odpověď na otázku – jak vyplývá ze znění jeho žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce – zda tato směrnice brání přijetí vnitrostátní právní úpravy rozšiřující rozsah informací, jejichž zpřístupnění je během řízení před orgánem pro hospodářskou soutěž vyloučeno. Vzhledem k tomu, že rozhodovací prostor členských států při provádění článků 5 a 6 uvedené směrnice je vymezen ustanoveními jejího čl. 5 odst. 8, je přitom třeba druhou předběžnou otázku přeformulovat a vztáhnout ji i na posledně uvedené ustanovení.
- 94 Proto je třeba mít za to, že podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 5 odst. 8, čl. 6 odst. 5 písm. a) a čl. 6 odst. 9 směrnice 2014/104 vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která dočasně omezuje podle čl. 6 odst. 5 této směrnice nejen zpřístupnění informací výslovně „vypracovaných“ pro účely řízení orgánu pro hospodářskou soutěž, ale i zpřístupnění veškerých informací „předložených“ pro tyto účely.
- 95 V tomto ohledu je třeba zaprvé rozhodnout o přípustnosti této druhé otázky, kterou společnost České dráhy zpochybňuje, když tvrdí, že je tato otázka předčasná a hypotetická, jelikož se české vnitrostátní soudy dosud nevyslovily k otázce, zda dokumenty, které měly být na základě žádosti Českými dráhami zpřístupněny jakožto důkazy, byly výslovně vypracované pro účely řízení ÚOHS nebo řízení vedeného Komisí.
- 96 V tomto ohledu stačí připomenout, že k otázkám týkajícím se unijního práva se váže domněnka relevance. Odmítnutí Soudního dvora rozhodnout o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem je možné pouze tehdy, pokud je zjevné, že žádaný výklad unijní normy nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také pokud Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (rozsudek ze dne 6. října 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, body 27 a 28).
- 97 Tak tomu v projednávané věci není. Odpověď na druhou otázku položenou předkládajícím soudem mu má usnadnit identifikaci důkazů, které nejsou zařazeny na šedou, nýbrž na bílou listinu, a které případně mohou být – přestože orgán pro hospodářskou soutěž neukončil své řízení – předmětem žádosti o zpřístupnění dokumentů podle vnitrostátních ustanovení prováděcích směrnici 2014/104.
- 98 Z toho plyne, že druhá otázka je přípustná.
- 99 Zadruhé, pokud jde o věc samou, předkládající soud žádá Soudní dvůr, aby se vyslovil k rozsahu informací, na něž se vztahuje dočasná ochrana podle čl. 6 odst. 5 směrnice 2014/104, pokud jde o důkazy na šedé listině.

- 100 Předkládající soud v této souvislosti poznamenává, že ze znění § 16 odst. 3 zákona č. 262/2017 Sb., ve spojení s jeho § 2 odst. 2 písm. c), vyplývá, že časové omezení zpřístupnění důkazů po dobu, kdy probíhá řízení před orgánem pro hospodářskou soutěž, se vztahuje na všechny informace, které byly předloženy orgánu pro hospodářskou soutěž, a nikoli pouze na informace „výslovně vypracované“ pro účely takového řízení.
- 101 V tomto ohledu ze znění čl. 6 odst. 5 směrnice 2014/104, ve spojení s bodem 25 jejího odůvodnění, zcela jednoznačně vyplývá, že se dočasná ochrana podle tohoto ustanovení netýká žádné informace, která byla pro účely takového řízení předložena výslovně, spontánně či na žádost orgánu pro hospodářskou soutěž, nýbrž pouze informací zvláště vypracovaných pro účely řízení zahájeného tímto orgánem.
- 102 Tento závěr je potvrzen systematickým výkladem předmětného ustanovení.
- 103 V tomto ohledu je třeba na prvním místě poukázat na čl. 6 odst. 9 směrnice 2014/104, který se týká důkazů na bílé listině a podle kterého zpřístupnění důkazů obsažených ve spisu vedeném u orgánu pro hospodářskou soutěž, které nejsou zařazeny na šedou nebo černou listinu, může být v rámci řízení o žalobě o náhradu škody nařízeno kdykoli. Bod 28 odůvodnění této směrnice objasňuje působnost tohoto ustanovení s použitím slov „důkaz[y], které existují nezávisle na řízení orgánu pro hospodářskou soutěž (již existující informace)“, čímž ilustruje důkazy, jejichž zpřístupnění není touto směrnicí automaticky zakázané v důsledku jejich zařazení na šedou nebo černou listinu.
- 104 Na druhém místě je rovněž třeba uvést, že čl. 2 bod 17 téže směrnice definuje pojem „již existující informace“ jako „důkazy, které existují bez ohledu na řízení orgánu pro hospodářskou soutěž, ať již je taková informace součástí spisu vedeného u orgánu pro hospodářskou soutěž, či nikoliv“.
- 105 Z této definice vyplývá, že důkazy obsažené v takovém spisu mohou rovněž patřit na bílou listinu. Konkrétně informace, které má účastník řízení povinnost vytvářet a uchovávat na základě jiných právních předpisů (či vytváří a uchovává), bez ohledu na řízení o porušení právních předpisů hospodářské soutěže, představují již existující informace, jejichž zpřístupnění mohou vnitrostátní soudy nařídit v zásadě kdykoli, neboť se jedná o důkazy na bílé listině.
- 106 Na třetím místě čl. 6 odst. 8 směrnice 2014/104 – ve kterém se zrcadlí myšlenka, že je třeba jednak omezit ochranu poskytovanou důkazům na šedé a černé listině jen na případy, kdy by tato ochrana byla skutečně nezbytná, a tedy i vhodná z hlediska cílů sledovaných touto směrnicí, a jednak dovolit přiměřeně široký přístup k důkazům – stanoví, že pokud na černou listinu patří jen určité části požadovaných důkazů, zpřístupní se zbývající části důkazů v závislosti na kategorii, do které náleží, v souladu s příslušnými odstavci článku 6 této směrnice.
- 107 Na čtvrtém místě z čl. 5 odst. 8 směrnice 2014/104 – který dovoluje členským státům přijmout pravidla, která umožňují širší zpřístupňování důkazů, aniž jsou tím dotčeny odstavce 4 a 7 tohoto článku a článek 6 směrnice – vyplývá, že členské státy nejsou oprávněny diferencovat při provádění směrnice 2014/104 podmínky, podle nichž se důkazy zařazují na šedou, černou či bílou listinu.

- 108 Kdyby konkrétně bylo členským státům dovoleno rozšířit rozsah informací patřících na šedou listinu, vedlo by to k omezenějšímu zpřístupňování důkazů v rozporu s logikou čl. 5 odst. 8 této směrnice. Kdyby členské státy měly v oblasti zpřístupňování důkazů možnost zavést restriktivnější pravidla, než jaká obsahují články 5 a 6 této směrnice, byl by harmonizační cíl této směrnice ohrožen.
- 109 Vnitrostátní právní úprava dočasně omezující zpřístupňování veškerých informací, které byly v průběhu řízení předloženy na žádost orgánu pro hospodářskou soutěž či spontánně, včetně již existujících informací, tedy není v souladu s čl. 6 odst. 5 písm. a) a čl. 6 odst. 9 směrnice 2014/104.
- 110 Tento závěr neznamená, že by soud, jemuž je podána žádost o zpřístupnění důkazů v rámci řízení o žalobě o náhradu škody v souvislosti s porušením pravidel hospodářské soutěže, byl nutně povinen nařídit zpřístupnění všech dokumentů, které nebyly výslovně vypracovány pro účely řízení probíhajícího před orgánem pro hospodářskou soutěž.
- 111 V každém případě je totiž na vnitrostátním soudu, a to tím spíše bylo-li řízení přerušeno do ukončení správního řízení zahájeného orgánem pro hospodářskou soutěž, ujistit se o tom, že zpřístupnění důkazů, které je v této fázi řízení požadováno a musí splňovat podmínky stanovené v člancích 5 a 6 směrnice 2014/104, nepřekročí meze toho, co je nezbytné z hlediska nároku na náhradu škody, který je před ním uplatněn.
- 112 Z předchozích úvah vyplývá, že na druhou otázku je třeba odpovědět tak, že čl. 5 odst. 8, čl. 6 odst. 5 písm. a) a čl. 6 odst. 9 směrnice 2014/104 musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která dočasně omezuje podle čl. 6 odst. 5 této směrnice nejen zpřístupnění informací výslovně „vypracovaných“ pro účely řízení orgánu pro hospodářskou soutěž, ale i zpřístupnění veškerých informací „předložených“ pro tyto účely.

Ke čtvrté otázce

- 113 Podstatou čtvrté otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 5 odst. 1 směrnice 2014/104, ve spojení s jejím čl. 6 odst. 5 písm. a), vykládán v tom smyslu, že tato ustanovení nebrání tomu, aby vnitrostátní soud rozhodl o žádosti o zpřístupnění důkazů a nařídil jejich uložení do soudní úschovy, s tím, že zkoumání otázky, zda tyto důkazy patří na šedou listinu, poněvadž obsahují ve smyslu posledně uvedeného ustanovení „informace, které vypracovala fyzická nebo právnická osoba výslovně pro řízení orgánu pro hospodářskou soutěž“, odloží do doby, než bude mít k těmto důkazům přístup.
- 114 Navzdory odvolání se na čl. 6 odst. 7 směrnice 2014/104 totiž předkládající soud žádá v konečném výsledku o odpověď na otázku, zda může soud nařídit zpřístupnění důkazů, upravené v čl. 5 odst. 1 této směrnice, za účelem posouzení, zda tyto důkazy obsahují ve smyslu čl. 6 odst. 5 písm. a) této směrnice „informace, které vypracovala fyzická nebo právnická osoba výslovně pro řízení orgánu pro hospodářskou soutěž“.
- 115 V tomto ohledu je třeba připomenout, že normotvůrce v čl. 6 odst. 7 směrnice 2014/104 upravil pro důkazy na černé listině mechanismus předchozího ověřování, aby měl vnitrostátní soud k takovým důkazům přístup, a to výhradně s cílem se ujistit, že jejich obsah odpovídá „prohlášení v rámci programu shovívavosti“ nebo „návrhu na narovnání“, definovaným v čl. 2 bodech 16 a 18 této směrnice, a že se tedy skutečně jedná o důkazy na černé listině.

- 116 Takový mechanismus ověřování však není upraven pro důkazy na šedé listině, na něž se vztahuje čl. 6 odst. 5 směrnice 2014/104. Důvodem je, že na rozdíl od důkazů na černé listině je ochrana pro důkazy na šedé listině jen dočasná.
- 117 V projednávaném případě vyvstává otázka, zda směrnice 2014/104 brání tomu, aby vnitrostátní soud mohl na základě možnosti upravené v příslušném vnitrostátním procesním právu – což přísluší ověřit předkládajícímu soudu – přijmout opatření s cílem posoudit, zda důkazy, jejichž zpřístupnění je požadováno na podporu žaloby o náhradu škody v souvislosti s porušením pravidel hospodářské soutěže, zatímco řízení vedené orgánem pro hospodářskou soutěž nadále probíhá, skutečně patří na šedou listinu.
- 118 Ve věci v původním řízení je patrné, že odvolací soud nařídil zpřístupnění důkazů, přičemž z vlastního podnětu určil, že otázka, zda se mezi těmito důkazy nacházejí důkazy ze šedé listiny, bude zkoumána po zpřístupnění důkazů soudci, avšak před jejich zpřístupněním žadateli na základě jím předložené odůvodněné žádosti.
- 119 V tomto ohledu je třeba zdůraznit – jak vyplývá rovněž z bodu 21 odůvodnění směrnice 2014/104 – že režim stanovený v čl. 6 odst. 5 této směrnice pro důkazy na šedé listině má za cíl zamezit tomu, aby rozhodnutí o zpřístupnění důkazů nepatřičně zasáhlo do probíhajícího vyšetřování vedeného orgánem pro hospodářskou soutěž pro porušení unijního nebo vnitrostátního práva hospodářské soutěže.
- 120 Z toho plyne, že vyčerpávající harmonizace upravená v tomto ustanovení byla unijním normotvůrcem uskutečněna hlavně v zájmu veřejnoprávního prosazování práva hospodářské soutěže.
- 121 Naplňování takového cíle znamená, že přístup k důkazům na šedé listině nebude přiznán žadatelům ani jiným třetím stranám před tím, než orgán pro hospodářskou soutěž ukončí své řízení.
- 122 Tento cíl naproti tomu nebrání tomu, aby vnitrostátní soud za použití vnitrostátního procesního nástroje nařídil zpřístupnění důkazů, které by mohly patřit na šedou listinu, pouze s cílem uložit dané dokumenty do soudní úschovy a zpřístupnit je žadateli na základě žádosti až poté, co soud ověří, zda tyto dokumenty skutečně obsahují důkazy ze šedé listiny.
- 123 S ohledem na potřebu odstranit asymetrii informací a zajistit účinnost soukromoprávního prosazování práva hospodářské soutěže, kterážto potřeba byla důvodem pro přijetí směrnice 2014/104, tato směrnice vnitrostátnímu soudu v zásadě umožňuje použít na základě příslušného vnitrostátního procesního práva takovýto vnitrostátní nástroj zejména k zamezení přílišnému využívání výjimky podle čl. 6 odst. 5 této směrnice.
- 124 Tento procesní nástroj může přispět k účinnému uplatňování nároků na náhradu škody v soukromoprávní sféře za současného zachování ochrany, již musí požívat důkazy na šedé listině, dokud orgán pro hospodářskou soutěž své řízení tak či onak neukončil.
- 125 Při použití takového nástroje však musí být splněny požadavky vyplývající ze zásady proporcionality, jak jsou upřesněny v čl. 5 odst. 3 a čl. 6 odst. 4 směrnice 2014/104.

- 126 Zejména je třeba vzít v potaz rozsah a náklady zpřístupnění důkazů, relevantnost důkazů, jejichž zpřístupnění je požadováno k doložení opodstatněnosti nároku na náhradu škody, nebo také otázku, zda byla žádost o zpřístupnění důkazů obsažených ve spisu orgánu pro hospodářskou soutěž formulována konkrétně s ohledem na povahu, předmět nebo obsah daných dokumentů.
- 127 Jak je připomenuto v bodě 23 odůvodnění směrnice 2014/104, je třeba zabránit tomu, aby bylo vyhovováno nespécifickému nebo příliš široce zaměřenému shromažďování informací, které jsou pro strany daného řízení s největší pravděpodobností irelevantní. Žádostem o obecné zpřístupnění dokumentů obsažených ve spisu vedeném u orgánu pro hospodářskou soutěž, který se týká určitého případu, nebo o obecné zpřístupnění dokumentů poskytnutých některou ze stran v rámci konkrétního řízení je tak třeba věnovat zvláštní pozornost, a tyto žádosti by tedy neměly být považovány za přiměřené.
- 128 S ohledem na výše uvedené je třeba na čtvrtou otázku odpovědět tak, že čl. 5 odst. 1 směrnice 2014/104, ve spojení s jejím čl. 6 odst. 5 písm. a), musí být vykládán v tom smyslu, že tato ustanovení nebrání tomu, aby vnitrostátní soud za použití procesního nástroje vnitrostátního práva rozhodl o zpřístupnění důkazů a nařídil jejich uložení do soudní úschovy, s tím, že zkoumání otázky, zda tyto důkazy obsahují ve smyslu posledně uvedeného ustanovení „informace, které vypracovala fyzická nebo právnická osoba výslovně pro řízení orgánu pro hospodářskou soutěž“, odloží do doby, než bude mít k těmto důkazům přístup. Při použití takového nástroje však musí být splněny požadavky vyplývající ze zásady proporcionality, jak jsou upřesněny v čl. 5 odst. 3 a čl. 6 odst. 4 směrnice 2014/104.

K páté otázce

- 129 Podstatou páté otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 6 odst. 5 písm. a) směrnice 2014/104 vykládán v tom smyslu, že jakmile vnitrostátní soud odloží zkoumání otázky, zda důkazy, jejichž zpřístupnění je požadováno, obsahují „informace, které vypracovala fyzická nebo právnická osoba výslovně pro řízení orgánu pro hospodářskou soutěž“, může tento soud žadateli nebo jiným účastníkům řízení a jejich zástupcům odeprít přístup k těmto důkazům, a to v souladu s čl. 5 odst. 4 této směrnice.
- 130 V tomto ohledu stačí připomenout, že podle čl. 6 odst. 5 písm. a) směrnice 2014/104 mají vnitrostátní soudy nejen právo, ale také povinnost dbát na to, aby jiný účastník řízení neměl v průběhu řízení zahájeného orgánem pro hospodářskou soutěž přístup k informacím vypracovaným fyzickou nebo právnickou osobou výslovně pro toto řízení.
- 131 Pokud tedy vnitrostátní soud za použití procesního nástroje vnitrostátního práva nařídí zpřístupnění důkazů, které by mohly patřit na šedou listinu, za účelem ověření, zda tomu tak skutečně je, musí tento soud zajistit – a to nezávisle na tom, zda dané dokumenty obsahují důvěrné informace, či nikoli – aby jiný účastník řízení neměl k těmto důkazům přístup, a to dokud vnitrostátní soud toto ověření neukončí, jedná-li se o důkazy patřící na bílou listinu, nebo dokud příslušný orgán pro hospodářskou soutěž neukončil své řízení, jedná-li se o důkazy patřící na šedou listinu.
- 132 Proto je třeba na pátou otázku odpovědět tak, že čl. 6 odst. 5 písm. a) směrnice 2014/104 musí být vykládán v tom smyslu, že jakmile vnitrostátní soud za použití procesního nástroje vnitrostátního práva odloží zkoumání otázky, zda důkazy, jejichž zpřístupnění je požadováno, obsahují „informace, které vypracovala fyzická nebo právnická osoba výslovně pro řízení orgánu pro hospodářskou soutěž“, musí tento soud zajistit, aby žadatel nebo jiní účastníci řízení a jejich

zástupci neměli k těmto důkazům přístup, a to dokud vnitrostátní soud toto zkoumání neukončí, jedná-li se o důkazy patřící na bílou listinu, nebo dokud příslušný orgán pro hospodářskou soutěž neukončil své řízení, jedná-li se o důkazy patřící na šedou listinu.

K nákladům řízení

- 133 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

- 1) **Článek 5 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/104/EU ze dne 26. listopadu 2014 o určitých pravidlech upravujících žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži**

musí být vykládán v tom smyslu, že

nebrání tomu, aby vnitrostátní soud nařídil zpřístupnění důkazů pro účely před ním zahájeného vnitrostátního řízení o žalobě o náhradu škody v souvislosti s jednáním porušujícím právo hospodářské soutěže, ačkoli o tomto jednání probíhá před Evropskou komisí řízení za účelem přijetí rozhodnutí podle kapitoly III nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích [101] a [102 SFEU], což vedlo vnitrostátní soud k přerušení před ním zahájeného řízení. Je však na vnitrostátním soudu, aby se ujistil, že zpřístupnění důkazů, které je v této fázi řízení požadováno a musí splňovat podmínky stanovené v člancích 5 a 6 směrnice 2014/104, nepřekročí meze toho, co je nezbytné z hlediska nároku na náhradu škody, který je před ním uplatněn.

- 2) **Článek 6 odst. 5 směrnice 2014/104**

musí být vykládán v tom smyslu, že

přeruší-li vnitrostátní orgán pro hospodářskou soutěž jím zahájené správní řízení z důvodu, že Evropská komise zahájila řízení podle kapitoly III nařízení č. 1/2003, nelze tuto skutečnost považovat za ukončení správního řízení tímto orgánem „přijetím rozhodnutí či jinak“ ve smyslu tohoto ustanovení.

- 3) **Článek 5 odst. 8, čl. 6 odst. 5 písm. a) a čl. 6 odst. 9 směrnice 2014/104**

musí být vykládány v tom smyslu, že

brání vnitrostátní právní úpravě, která dočasně omezuje podle čl. 6 odst. 5 této směrnice nejen zpřístupnění informací výslovně „vypracovaných“ pro účely řízení orgánu pro hospodářskou soutěž, ale i zpřístupnění veškerých informací „předložených“ pro tyto účely.

4) Článek 5 odst. 1 směrnice 2014/104, ve spojení s jejím čl. 6 odst. 5 písm. a),

musí být vykládán v tom smyslu, že

tato ustanovení nebrání tomu, aby vnitrostátní soud za použití procesního nástroje vnitrostátního práva rozhodl o zpřístupnění důkazů a nařídil jejich uložení do soudní úschovy, s tím, že zkoumání otázky, zda tyto důkazy obsahují ve smyslu posledně uvedeného ustanovení „informace, které vypracovala fyzická nebo právnická osoba výslovně pro řízení orgánu pro hospodářskou soutěž“, odloží do doby, než bude mít k těmto důkazům přístup. Při použití takového nástroje však musí být splněny požadavky vyplývající ze zásady proporcionality, jak jsou upřesněny v čl. 5 odst. 3 a čl. 6 odst. 4 směrnice 2014/104.

5) Článek 6 odst. 5 písm. a) směrnice 2014/104

musí být vykládán v tom smyslu, že

jakmile vnitrostátní soud za použití procesního nástroje vnitrostátního práva odloží zkoumání otázky, zda důkazy, jejichž zpřístupnění je požadováno, obsahují „informace, které vypracovala fyzická nebo právnická osoba výslovně pro řízení orgánu pro hospodářskou soutěž“, musí tento soud zajistit, aby žadatel nebo jiní účastníci řízení a jejich zástupci neměli k těmto důkazům přístup, a to dokud vnitrostátní soud toto zkoumání neukončí, jedná-li se o důkazy patřící na bílou listinu, nebo dokud příslušný orgán pro hospodářskou soutěž neukončil své řízení, jedná-li se o důkazy patřící na šedou listinu.

Prechal

Arastey Sahún

Biltgen

Wahl

Passer

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 12. ledna 2023.

Vedoucí soudní kanceláře

A. Calot Escobar

Předsedkyně senátu

A. Prechal